

บทที่ 2

ข้อมูลประวัติอำเภอปง จังหวัดพะเยา

อำเภอปง เดิมมีชื่อตามภาษาท้องถิ่นของ “คนเมือง” ทางภาคเหนือที่เรียกตัวเองว่า “ไทยลานนา” ว่า “เมืองปง” เป็นเมืองเก่าแก่มากตั้งแต่โบราณกาลร่วมสมัยกับเมืองจิม เมืองออย เมืองควรร เมืองสระ เมืองสะเอียบ (ปัจจุบัน อำเภอสอง จังหวัดแพร่) และเมืองสวด (ปัจจุบันคือ อำเภอบ้านหลวง จังหวัดน่าน) ในส่วนของ “เมืองปง” จะมีการริเริ่มสร้างบ้านแปงเมืองมาตั้งแต่เมื่อใด สมัยใด โดยท่านผู้ใดเป็นผู้เริ่มต้นนั้นยังหาหลักฐานมายืนยันไม่ได้ เพราะไม่มีศิลาจารึกหรือเอกสารหลักฐานใด ๆ มาอ้างอิงเหมือนเมืองอื่น ๆ เช่น เมืองภูพานยาว (ผายาว) หรือจังหวัดพะเยาในปัจจุบัน และเมืองล่อ (ปัจจุบันเป็นตำบลหนึ่งของอำเภอจุน จังหวัดพะเยา) ฯลฯ เป็นต้น

การประมวลเรื่องราวต่าง ๆ จากหลักฐานทางประวัติศาสตร์ยุคใหม่และประวัติการปกครองตั้งแต่จัดระเบียบการปกครองท้องที่สมัยใหม่ คือ “เมืองปง” ได้ยกฐานะขึ้นเป็นกิ่งอำเภอ เมื่อ พ.ศ. 2449 อยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเชียงคำ จังหวัดเชียงราย ครั้นถึง พ.ศ. 2456 ได้รับความยกฐานะขึ้นเป็นอำเภอชื่อว่า “อำเภอปง” และได้โอนไปอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดน่าน

อำเภอปง แบ่งเขตการปกครองออกเป็น 10 ตำบล ได้แก่ ตำบลปง ตำบลงิม ตำบลออย ตำบลควรร ตำบลยอด ตำบลผาช้างน้อย ตำบลสระ ตำบลเชียงม่วน ตำบลสะเอียบ และตำบลสวด ในพ.ศ. 2463 ได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอปง เป็นอำเภอบ้านม่วง ต่อมา พ.ศ. 2486 ได้เปลี่ยนชื่อจากอำเภอบ้านม่วง กลับมาเป็นอำเภอปงตามเดิม เพื่อให้ตรงกับชื่อตำบลที่เป็นที่ตั้งของ ที่ว่าการอำเภอ

ครั้นมาถึง วันที่ 19 กุมภาพันธ์ 2496 กระทรวงมหาดไทยได้โอนพื้นที่การปกครองของอำเภอปง จังหวัดน่าน ไปขึ้นอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดเชียงราย ผลของการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้ มีผลกระทบต่อการแบ่งเขตการปกครองในตำบลต่าง ๆ ของอำเภอปงตามมาด้วย กล่าวคือต้องตัดโอนตำบลสะเอียบไปอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอสอง จังหวัดแพร่ ตำบลสวดไปอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอเมืองน่าน จังหวัดน่าน และตำบลยอด ไปอยู่ในเขตการปกครองของอำเภอท่าวังผา จังหวัดน่าน ตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา

ต่อมา เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2520 รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติจัดตั้งจังหวัดพะเยา พ.ศ. 2520 ขึ้น และได้แบ่งโอนพื้นที่การปกครองของอำเภอปง จังหวัดเชียงราย ให้มาขึ้นอยู่ในเขตการปกครองของจังหวัดพะเยา จนถึงปัจจุบัน

ปัจจุบันนี้ ได้มีการจัดตั้งตำบลขึ้นใหม่อีก 2 ตำบล คือตำบลนาปรัง (แยกออกจากตำบลปง) และตำบลขุนควรร (แยกออกจากตำบลควรร) ทำให้อำเภอปงมีเขตการปกครองประกอบ

ด้วยตำบลต่าง ๆ จำนวน 7 ตำบล ได้แก่ ตำบลปลง ตำบลนาปรัง ตำบลควน ตำบลลอย ตำบลขุนควน ตำบลงิม และตำบลผาช้างน้อย

สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม

ลักษณะทางกายภาพ

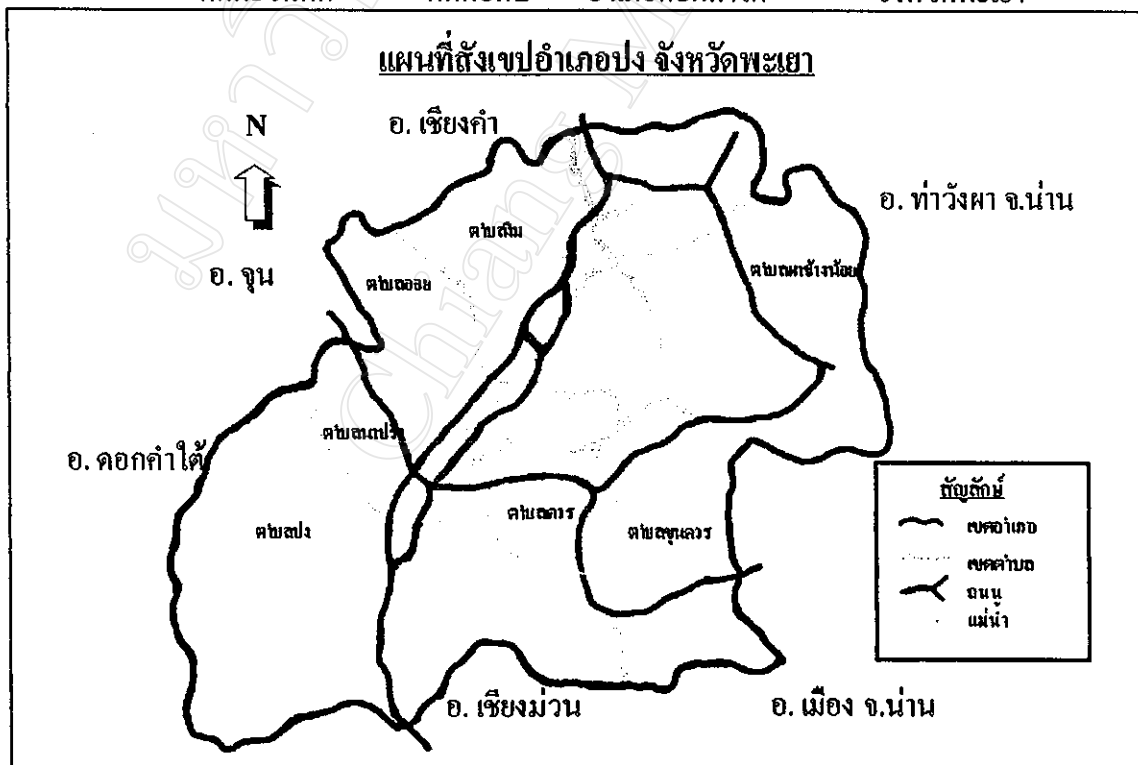
1. สภาพภูมิศาสตร์

ที่ตั้ง อำเภอปลง ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของภาคเหนือ และอยู่ทางทิศตะวันออกของจังหวัดพะเยา อยู่ห่างจากตัวจังหวัดพะเยา ตามทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1091 ประมาณ 79 กิโลเมตร อยู่ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 712 กิโลเมตร

พื้นที่ อำเภอปลงมีพื้นที่การปกครองทั้งหมดประมาณ 1,783,452 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 1,108,375 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 26.17 ของพื้นที่จังหวัดพะเยา เป็นอำเภอที่มีพื้นที่มากที่สุดของจังหวัดพะเยา

อาณาเขต อำเภอปลง มีอาณาเขตติดต่อ ดังนี้

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	อำเภอเชียงคำ	จังหวัดพะเยา
ทิศใต้	ติดต่อกับ	อำเภอเชียงม่วน	จังหวัดพะเยา
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	อำเภอเมือง	จังหวัดน่าน
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	อำเภอดอกคำใต้	จังหวัดพะเยา

ภาพที่ 4 แผนที่อำเภอปลง จังหวัดพะเยา

ที่มา : สำนักงานการศึกษา อำเภอปลง

ลักษณะภูมิศาสตร์

อำเภอปาง มีพื้นที่ทั้งหมดประมาณ 1,108,375 ไร่ ส่วนใหญ่จะเป็นเทือกเขาสูงและมีป่าไม้ล้อมรอบ โดยพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด มีจำนวน 880,707.50 ไร่ และพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า (สำนักงานป่าไม้อำเภอปาง, ม.ป.ป) ส่วนใหญ่จะเป็นป่าไม้สัก ไม้แดง ไม้ยาง ไม้กระยาเลย ไม้มะค่าโมง ไม้ตะเคย ไม้ประดู่ ไม้เต็ง ไม้รัง ฯลฯ ขึ้นปกคลุมหนาแน่น เป็นพื้นที่บริเวณเชิงเขาและที่ราบลุ่มเป็นแห่ง ๆ มีลักษณะคล้ายกันกะทะเป็นแห่ง ๆ สำหรับเป็นพื้นที่ทำการเกษตร ทำนา ทำสวน ทำไร่ พื้นที่โดยทั่วไปสูงจากระดับน้ำทะเล ระหว่างความสูง 200-1,000 เมตร ส่วนพื้นที่ราบสูงจากน้ำทะเล โดยเฉลี่ยประมาณ 416 เมตร การใช้ประโยชน์จากป่าของชาวอำเภอปางนั้น ส่วนใหญ่จะเป็นการบุกรุกนำพื้นที่ป่าไม้มาสร้างเป็นที่อยู่อาศัย ทำไร่ ทำนา ทำสวน และจากพื้นที่ป่าไม้ที่เหลือจริง ๆ ชาวบ้านได้เข้าไปหาหน่อไม้ ผักหวาน ผลไม้ สัตว์ป่า (เช่น นก ปลาในลำธาร ไก่ป่า งู สัตว์ต่าง ๆ ที่พบเห็น) ต้นไม้ (เช่น ดอกกล้วยไม้ สมุนไพร พืชต่าง ๆ ที่เห็นว่าสวยงาม) ก้อนหิน และอื่น ๆ ที่ชาวบ้านต้องการ ทั้งนี้บางส่วนมาใช้หรือบริโภคเอง และนำมาจำหน่ายเพื่อหารายได้ให้ครอบครัว ซึ่งทางอำเภอปางได้มีโครงการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเกี่ยวกับการอนุรักษ์ป่าไม้มากมาย เช่น โครงการป่ารักษาน้ำรักแผ่นดิน โครงการเผ่าระวังป่า โครงการฟื้นฟูระบบนิเวศต้นน้ำ โครงการแผ่นดินเขียวขจี ที่ได้ร่วมกับโรงเรียน และชุมชน และมีการปลูกต้นไม้ตามวันสำคัญต่าง ๆ แจกจ่ายพันธุ์ไม้ให้ผู้ที่สนใจ มีการปลูกจิตสำนึกให้มีความรัก ความหวงแหนในทรัพยากรป่าไม้

ความสำคัญของพื้นที่

พื้นที่อำเภอปาง เป็นเทือกเขาสลับซับซ้อนทั้ง 4 ด้าน โดยมีดอยภูลังกา สูง 1,693 เมตร อยู่ในตำบลผาซ้างน้อย เป็นยอดดอยที่สูงที่สุด และเป็นต้นกำเนิดลำน้ำจิม ลำน้ำกะ ซึ่งไหลมารวมกับลำน้ำควนที่ตำบลนาปรัง กลายเป็นแม่น้ำยม และไหลลงไปทางทิศใต้ จนไปถึงเขตอำเภอเชียงม่วน จังหวัดพะเยา และอำเภอสอง จังหวัดแพร่

2. สภาพภูมิอากาศ

2.1 สภาพภูมิอากาศของอำเภอปาง แบ่งออกเป็น 3 ฤดู ดังนี้

1. ฤดูร้อน ระหว่างเดือนมีนาคม ถึง พฤษภาคม อากาศร้อนจัดในเดือน เมษายนอุณหภูมิระหว่าง 20.6 – 36.6 องศาเซลเซียส
2. ฤดูฝน ระหว่างเดือนมิถุนายน ถึง ตุลาคม ฝนตกชุกในเดือน สิงหาคม อุณหภูมิระหว่าง 22.8 – 32.5 องศาเซลเซียส
3. ฤดูหนาว ระหว่างเดือนพฤศจิกายน ถึง กุมภาพันธ์ อากาศหนาวจัดในเดือนมกราคมอุณหภูมิระหว่าง 14.2 – 30.9 องศาเซลเซียส

2.2 ทรัพยากรธรรมชาติ

อำเภอปง มีทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ ดังนี้

1. ดิน สภาพของดินโดยทั่วไปเป็นดินเหนียว และดินร่วนปนทราย
2. น้ำ มีแม่น้ำที่สำคัญ คือ
 - 2.1 แม่น้ำจิม
 - 2.2 แม่น้ำควร
 - 2.3 แม่น้ำยม
3. ป่าไม้ พื้นที่ป่าไม้ของอำเภอปงมีประมาณ 1,409 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณ 880,626 ไร่ ป่าไม้ที่สำคัญได้แก่ ไม้สัก ไม้กระยาเลย ไม้มะค่าโมง ไม้ตะเคย ไม้ประดู่ ไม้เต็ง ไม้รัง ฯลฯ สภาพป่าโดยทั่วไปยังมีความสมบูรณ์ แต่มีบางส่วนที่ถูกทำลาย
4. สัตว์ป่า สัตว์ป่าประจำท้องถิ่นอำเภอปง ได้แก่ เลียงผา เก้ง กวาง หมูป่า นกแก้ว นกยูง นกขุนทอง ไก่ป่า ผึ้ง ฯลฯ ซึ่งอยู่ในเขตคุ้มครองของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าคอยผาช้าง และเขตอุทยานภูนาง

3. สภาพแวดล้อม

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นเขตภูเขาและที่ราบเชิงเขา มีพื้นที่ราบใช้ทำนาข้าวประมาณ 20% อีก 80% เป็นพืชไร่ มีแม่น้ำหลัก 3 สาย ที่เป็นหัวใจสำคัญของการเกษตรกรรม ประกอบด้วย แม่น้ำจิม แม่น้ำควร และแม่น้ำยม

อดีตอำเภอปงมีความอุดมสมบูรณ์ไปด้วยสัตว์ป่านานาพันธุ์ หลายปีที่ผ่านมาได้มีการลักลอบตัดไม้ทำลายสภาพป่า และการทำไร่เลื่อนลอย ทำให้ความอุดมสมบูรณ์ลดน้อยลง

4. ประชากร

อำเภอปง มีประชากรรวมทั้งสิ้น 53,029 คน แยกเป็นชาย 26,977 คน หญิง 26,052 คน ความหนาแน่นเฉลี่ย 30 คน/ตารางกิโลเมตร ประชากรบนพื้นที่สูงอาศัยอยู่จำนวน 2 เผ่า คือ เผ่าเย้า และเผ่าม้ง

การประกอบอาชีพส่วนใหญ่ร้อยละ 95 ประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำนา ทำไร่ ทำสวน พืชที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วลิสง ถั่วเขียว ถั่วเหลือง ผักกาด กระหล่ำปลี หอม กระเทียม ฝ้าย และยาสูบ

การผลิตด้านการเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นการใช้แรงงานคนและสัตว์ การนำเครื่องจักรกลและเครื่องทุ่นแรงต่าง ๆ เข้ามาใช้เริ่มมีแนวโน้มสูงขึ้นตามสภาพทางเศรษฐกิจและความเจริญทางเทคโนโลยี

ด้านศาสนา พลเมืองส่วนใหญ่ร้อยละ 99 นับถือศาสนาพุทธ นิกายมหายาน
อีกร้อยละ 1 นับถือศาสนาอื่น เช่น คริสต์ นิกาย โปรเตสแตนท์ อิสลาม และซิกข์

ส่วนใหญ่อาชีพและเศรษฐกิจของประชากรในอำเภอปง และพื้นที่ของการทำ
อาชีพและเศรษฐกิจสรุปได้ดังนี้

ประเภท	ชนิด	พื้นที่	จำนวนไร่
ข้าว	ข้าวเจ้า	ที่ราบลุ่มแม่น้ำ	1,500
	ข้าวเหนียว		34,300
ไม้ผล	มะม่วง ลิ้นจี่ ลำไย มะขาม	ที่ราบเชิงเขา	6,778
พืชผัก	ผักกาดเขียวปลี กะหล่ำปลี หอม (กระเทียม)	ที่ราบริมน้ำ	3,193
พืชไร่	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ฝ้าย ถั่ว ละหุ่ง ชิง	ที่ราบเชิงเขา	98,310
	ข้าวโพดฝักอ่อน	ที่ราบลุ่ม	
ประมง	สัตว์น้ำ	1,200 ไร่	602.43
	ปลาดุก	645 ไร่	
ปศุสัตว์	สุกร	ตำบลออย	20 ไร่
	ไก่	ต.นาปรัง ต.ขุนควร ต.ผาช้างน้อย	1,160 ไร่
	เป็ดเทศ	ต.ออย	10 ไร่

5. การปกครอง

อำเภอปง แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 7 ตำบล 82 หมู่บ้าน ดังนี้

- 5.1 ตำบลปง มี 16 หมู่บ้าน
- 5.2 ตำบลนาปรัง มี 9 หมู่บ้าน
- 5.3 ตำบลควร มี 9 หมู่บ้าน
- 5.4 ตำบลออย มี 12 หมู่บ้าน
- 5.5 ตำบลขุนควร มี 10 หมู่บ้าน
- 5.6 ตำบลงิม มี 19 หมู่บ้าน
- 5.7 ตำบลผาช้างน้อย มี 7 หมู่บ้าน

แบ่งการปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1. สุขาภิบาล 2 แห่ง คือ สุขาภิบาลปง และสุขาภิบาลงิม
2. องค์การบริหารส่วนตำบล 6 แห่ง คือ
 - 2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลปง
 - 2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควร
 - 2.3 องค์การบริหารส่วนตำบลออย
 - 2.4 องค์การบริหารส่วนตำบลขุนควร
 - 2.5 องค์การบริหารส่วนตำบลงิม
 - 2.6 องค์การบริหารส่วนตำบลผาช้างน้อย
3. สภาตำบล 1 แห่ง คือ สภาตำบลนาปรัง

6. การศึกษา

อำเภอปง มีการจัดการศึกษาทั้งระบบในโรงเรียน และระบบนอกโรงเรียน และการจัดการศึกษาของสงฆ์ มีสถานศึกษาทั้งสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย อยู่ 3 โรงเรียน โรงเรียนปงรัชดาภิเษก โรงเรียนปงพัฒนาวิทยาคม โรงเรียนขุนควรวิทยาคม และกระทรวงมหาดไทย ได้จัดตั้งสถานศึกษาสังกัดกรมอาชีวศึกษาขึ้นใหม่ เมื่อปีพ.ศ. 2542 จำนวน 2 แผนกวิชา คือ แผนกวิชาช่างก่อสร้าง แผนกวิชาพาณิชยการ เป็นการจัดการให้การศึกษอาชีวศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตั้งอยู่ที่บ้านห้วยแม่แดง หมู่ที่ 6 ตำบลนาปรัง อำเภอปง จังหวัดพะเยา

(วิทยาลัยเทคนิคพะเยา, 2542 : 78-82)

ประวัติโดยย่อของโรงเรียนปงรัชดาภิเษก

โรงเรียนปงรัชดาภิเษก ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 17 พฤษภาคม พ.ศ. 2514 อยู่ในสังกัดกรมสามัญศึกษา อยู่เลขที่ 335 หมู่ 1 ต.นาปรัง อ.ปง จ.พะเยา มีเนื้อที่ 95 ไร่ 1 งาน ในปี 2530 ได้รับอนุมัติให้เปิดสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวนครู – อาจารย์ รวม 34 คน อัตราจ้างสอนรวม 4 คน ลูกจ้างประจำ 6 คน จำนวนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น รวม 350 คน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย รวม 378 คน

หลักสูตรของมัธยมศึกษาตอนปลาย มีหลักการดังนี้

1. เป็นการศึกษาเพื่อเพิ่มความรู้และทักษะเฉพาะด้านที่สามารถนำไปประกอบอาชีพให้สอดคล้องกับสถานะเศรษฐกิจและสังคม
2. เป็นการศึกษาที่สนองต่อการพัฒนาอาชีพในท้องถิ่น หรือการศึกษาต่อ

3. เป็นการศึกษาที่ส่งเสริมการนำกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่เหมาะสมไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพชีวิต ท้องถิ่น และประเทศชาติ จากหลักการดังกล่าวนี้ทางโรงเรียนมีจุดมุ่งหมายดังนี้

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและให้สามารถทำประโยชน์ให้กับสังคมตามบทบาท และหน้าที่ของตนในฐานะพลเมืองดี ตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนได้พัฒนาเชาว์ปัญญา มีความรู้ และทักษะเฉพาะด้านตามศักยภาพ เห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ ร่วมพัฒนาสังคมด้วยแนวทางและวิธีการใหม่ ๆ และบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรนี้ จะมุ่งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะ ดังต่อไปนี้

1. มีความรู้และทักษะในวิชาสามัญเฉพาะด้าน
2. มีความรู้เกี่ยวกับการวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ
3. สามารถเป็นผู้นำ และเป็นผู้บริหารชุมชนเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย ทั้งส่วนบุคคลและส่วนรวม
4. สามารถวางแผนแก้ปัญหาในชุมชนของตน
5. มีความภูมิใจในความเป็นไทย เสียสละเพื่อส่วนรวมให้ความช่วยเหลือผู้อื่นอย่างเท่าเทียมกัน
6. มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และสามารถนำเสนอแนวทางหรือวิธีการใหม่ ๆ ไปใช้ในการพัฒนาชุมชนของตน
7. มีเจตคติที่ดีต่ออาชีพ และเห็นช่องทางในการประกอบอาชีพ
8. มีนิสัยรักการทำงานเต็มใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่นและมีทักษะในการจัดการ
9. เข้าใจสภาพและการเปลี่ยนแปลงของสังคมในประเทศและในโลก มุ่งมั่นในการพัฒนาประเทศ ตามบทบาทและหน้าที่ของตน ตลอดจนอนุรักษ์และเสริมสร้างทรัพยากร ศิลปวัฒนธรรมของประเทศ

ตามโครงสร้างของหลักสูตรการเรียนการสอนของโรงเรียนปงรัชดาภิเษกนั้นมีหลักสูตรการเรียนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมหลายวิชา ดังนี้

1. วิชาสังคมศึกษา เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
 - 1.1 ความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของประเทศไทย
 - 1.2 การศึกษาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ
 - 1.3 ความหมายและความรู้ทั่ว ๆ ของสิ่งแวดล้อม
 - 1.4 ทรัพยากรธรรมชาติแบ่งเป็น 3 ประเภท
 - 1.5 ความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า ดิน น้ำ แร่ธาตุ

- 1.6 กิจกรรมทางเศรษฐกิจของทางภาคเหนือ ที่สำคัญคือ การทำการเกษตร การทำป่าไม้ การทำเหมืองแร่
- 1.7 ปัญหาสำคัญของทางภาคเหนือ ได้แก่ การทำลายป่าไม้ ปัญหามลพิษ
- 1.8 แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ การส่งเสริมให้มีการปลูกป่า
- 1.9 แนวทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ปลูกพืชหลากหลาย
2. วิชาพลาณามัย เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
 - 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสุขภาพของส่วนรวม
 - 2.2 ความหมายและนิยามของสิ่งแวดล้อม
 - 2.3 การเกิดมลพิษของสิ่งแวดล้อม
 - 2.4 หลักปฏิบัติในการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน
3. วิชาวิทยาศาสตร์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
 - 3.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม
 - 3.2 ความหมายของระบบนิเวศ
 - 3.3 ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ
 - 3.4 การจำแนกสิ่งมีชีวิต
 - 3.5 แร่และเชื้อเพลิง
 - 3.6 กิจกรรมเข้าค่ายรักษาสีสิ่งแวดล้อม

(โรงเรียนปงรัชดาภิเษก, ม.ป.ป.)

ประวัติโดยย่อของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา วิทยาเขตปง

วิทยาลัยเทคนิคพะเยา วิทยาเขตปง ได้เริ่มก่อตั้งและเปิดการเรียน การสอน เมื่อ พ.ศ. 2542 เปิดสอนในระดับ ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) มี 2 แผนก คือ แผนกพาณิชยการ และ แผนกก่อสร้าง มีนักเรียนทั้งสิ้น 152 คน

วัตถุประสงค์ในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยเทคนิคพะเยา มีดังนี้

1. เพื่อให้ผู้ศึกษามีคุณธรรม และจริยธรรม ดำรงตนเป็นพลเมืองดีของประเทศชาติ
2. เพื่อให้ผู้ศึกษามีความรู้ดี รู้จักค้นคว้าติดตามความเจริญก้าวหน้าในงานอาชีพ รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
3. เพื่อให้ผู้ศึกษารู้จักคิดเป็น ปฏิบัติเป็น เพื่อส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าในงานอาชีพ ให้นักศึกษาได้ปฏิบัติงานจริงจังกอย่างครบวงจร ได้แก่ มีทักษะ – ผลิตได้ – จำหน่ายได้ – จัดการได้ – บริโภคได้ – บริการได้

4. มุ่งเน้นพัฒนาทั้งในด้านการเรียนการสอน การค้นคว้าวิจัย การรักษาสภาพแวดล้อม การให้บริการแก่สังคม รวมทั้งการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม
5. จัดการอาชีวศึกษา ทั้งระดับ ปวช. และปวส. ให้เป็นไปตามหลักสูตร และสอดคล้องกับนโยบายแนวปฏิบัติของกรมอาชีวศึกษา ตลอดจนความต้องการกำลังคนของสังคมไทย
6. เพื่อพัฒนาผู้ศึกษา ให้มีสติ มีภูมิรู้ มีคุณภาพ และภูมิฐาน
7. ส่งเสริมให้นักเรียนนำความรู้ และทักษะที่ได้จากการศึกษานำไปใช้ประกอบอาชีพ ได้อย่างมั่นคง ตลอดจนมีพละนามัยสมบูรณ์ มีคุณธรรมและจริยธรรม
8. ขยายความร่วมมือ ในการจัดการศึกษาร่วมกันกับสถานประกอบการให้กว้างขวางยิ่งขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชน
9. ส่งเสริมให้ครู – อาจารย์ ได้ศึกษาค้นคว้าวิจัย เพื่อหาข้อมูล ในการปรับปรุง การศึกษาให้ก้าวทันกับการเปลี่ยนแปลงทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม ตามโครงสร้างของหลักสูตรการเรียนการสอนของ โรงเรียนปงรัชดาภิเษกนั้น

มีหลักสูตรการเรียนที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมหลายวิชา ดังนี้

1. วิชาสังคมศึกษา เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
 - 1.1 ความรู้เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของประเทศไทย
 - 1.2 การศึกษาสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติ
 - 1.3 ความหมายและความรู้ทั่ว ๆ ของสิ่งแวดล้อม
 - 1.4 ทรัพยากรธรรมชาติแบ่งเป็น 3 ประเภท
 - 1.5 ความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ สัตว์ป่า ดิน น้ำ แร่ธาตุ
 - 1.6 กิจกรรมทางเศรษฐกิจของทางภาคเหนือ ที่สำคัญคือ การทำการเกษตร การทำป่าไม้ การทำเหมืองแร่
 - 1.7 ปัญหาสำคัญของทางภาคเหนือ ได้แก่ การทำลายป่าไม้ ปัญหามลพิษ
 - 1.8 แนวทางการแก้ไขปัญหา คือ การส่งเสริมให้มีการปลูกป่า
 - 1.9 แนวทฤษฎีใหม่ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ให้ปลูกพืชหลากหลาย
2. วิชาสุขศึกษา เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
 - 2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมกับสุขภาพของส่วนรวม
 - 2.2 ความหมายและนิยามของสิ่งแวดล้อม
 - 2.3 การเกิดมลพิษของสิ่งแวดล้อม
 - 2.4 หลักปฏิบัติในการรักษาสิ่งแวดล้อมในชุมชน

3. วิชาวิทยาศาสตร์ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
 - 3.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม
 - 3.2 ความหมายของระบบนิเวศ
 - 3.3 ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรธรรมชาติ
 - 3.4 การจำแนกสิ่งมีชีวิต
 - 3.5 แร่และเชื้อเพลิง
4. วิชาการจัดการธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
 - 4.1 การจัดหาทรัพยากรที่ได้ขนาดเท่านั้นที่จะนำมาแปรรูปเป็นตัวสินค้าได้
 - 4.2 ธุรกิจอุตสาหกรรมทุกแห่งไม่หลีกเลี่ยงการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น ไม่ปล่อยน้ำเสียและสิ่งปฏิกูลสู่สาธารณะสถาน มีการบำบัดและป้องกันสิ่งที่เป็นอันตราย
 - 4.3 การใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีใหม่ ๆ ที่เหมาะสม
 - 4.4 อนุรักษ์และฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ป่า เพื่อการอนุรักษ์ไว้ให้ได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 25 ของพื้นที่ประเทศ
 - 4.5 ธุรกิจมีจรรยาบรรณมีความรับผิดชอบไม่สร้างปัญหาให้สิ่งแวดล้อม
5. วิชาทรัพยากรธรรมชาติ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ
 - 5.1 ความหมายของสิ่งแวดล้อม
 - 5.2 คุณสมบัติของสิ่งแวดล้อม
 - 5.3 ความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ
 - 5.4 สาเหตุความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 5.5 ผลกระทบอันเกิดจากปัญหาสิ่งแวดล้อม
 - 5.6 แนวทางพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย
 - 5.7 ระบบนิเวศ
 - 5.8 มลพิษสิ่งแวดล้อม
 - 5.9 การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม
 - 5.10 การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 - 5.11 การจัดการกิจกรรมสิ่งแวดล้อมศึกษา
6. ความปลอดภัยในงานอุตสาหกรรม
 - 6.1 ผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมจากอุบัติเหตุในงานอุตสาหกรรม
 - 6.2 อันตรายของสารพิษตกค้างในสิ่งแวดล้อม
 - 6.3 การแก้ไขปัญหาสภาพแวดล้อมเป็นพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม

6.4 พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
(วิทยาลัยเทคนิคพะเยา, ม.ป.ป)

ลักษณะทางวัฒนธรรมและศาสนา

อำเภอปง มีวัดพุทธนิกายเถรวาททั้งหมด จำนวน 58 วัด จำแนกได้ดังนี้

1. วิสุคามสีมา	จำนวน 22 วัด
2. สำนักสงฆ์	จำนวน 36 วัด
3. ที่พักสงฆ์	จำนวน 3 แห่ง
4. วัดร้าง	จำนวน 1 แห่ง

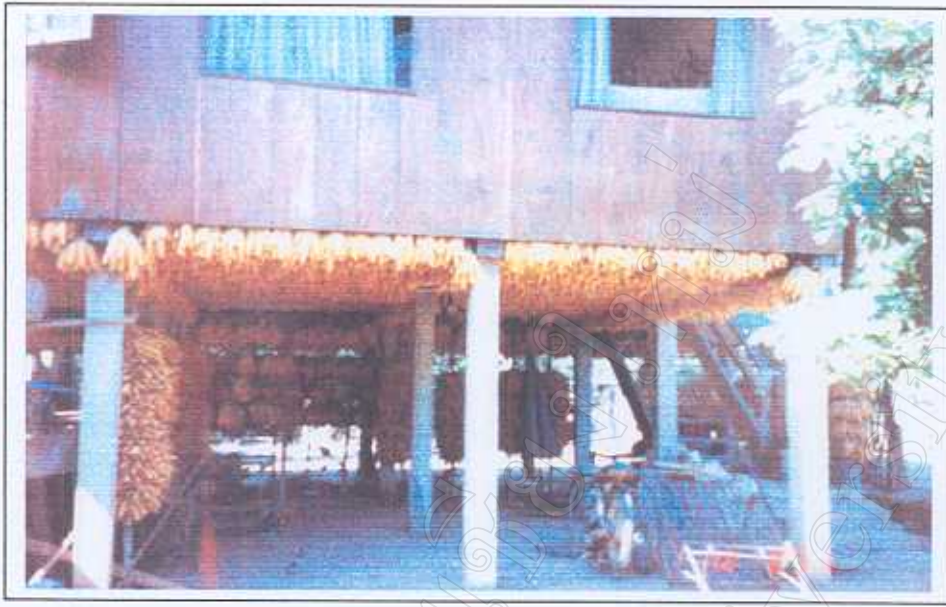
อำเภอปงได้อนุรักษ์และส่งเสริมประเพณีเก่าแก่ของอำเภอสืบต่อกันมาซึ่งเป็นประเพณีในวันสำคัญต่าง ๆ ในพระพุทธศาสนา ประเพณีที่สำคัญได้แก่ ประเพณีนมัสการพระธาตุคอกยหวก (จัดในวันวิสาขบูชา) ประเพณีสงกรานต์ ลอยกระทง แห่เทียนพรรษา ตลอดจนการทอดผ้าป่าประจำปีของอำเภอซึ่งประเพณีเหล่านี้ได้จัดขึ้นเป็นประจำทุกปี

ลักษณะทางเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ร้อยละ 95 ประกอบอาชีพทางการเกษตร ทำนา ทำไร่ และทำสวน พืชเศรษฐกิจที่สำคัญ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วลิสง ถั่วเหลือง ถั่วเขียว ฝ้ายและยาสูบ เกษตรกรเป็นผู้หาดลาดจำหน่ายเองส่วนหนึ่ง และอีกส่วนหนึ่งมีพ่อค้าคนกลางเข้ามารับ ไปจำหน่ายต่ออีกทีหนึ่ง

ภาพที่ 5 การประกอบอาชีพทางการเกษตร

ภาพที่ 6 ผลผลิตจากการเกษตร

7. การบริการต่าง ๆ

7.1 สถาบันการเงิน อำเภอป่งมีธนาคารจำนวน 3 แห่งคือ

1. ธนาคารกรุงไทยจำกัด (มหาชน) สาขาป่ง
2. ธนาคารออมสิน สาขาป่ง
3. ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร สาขาป่ง

7.2 การสาธารณสุข มีบริการดังนี้

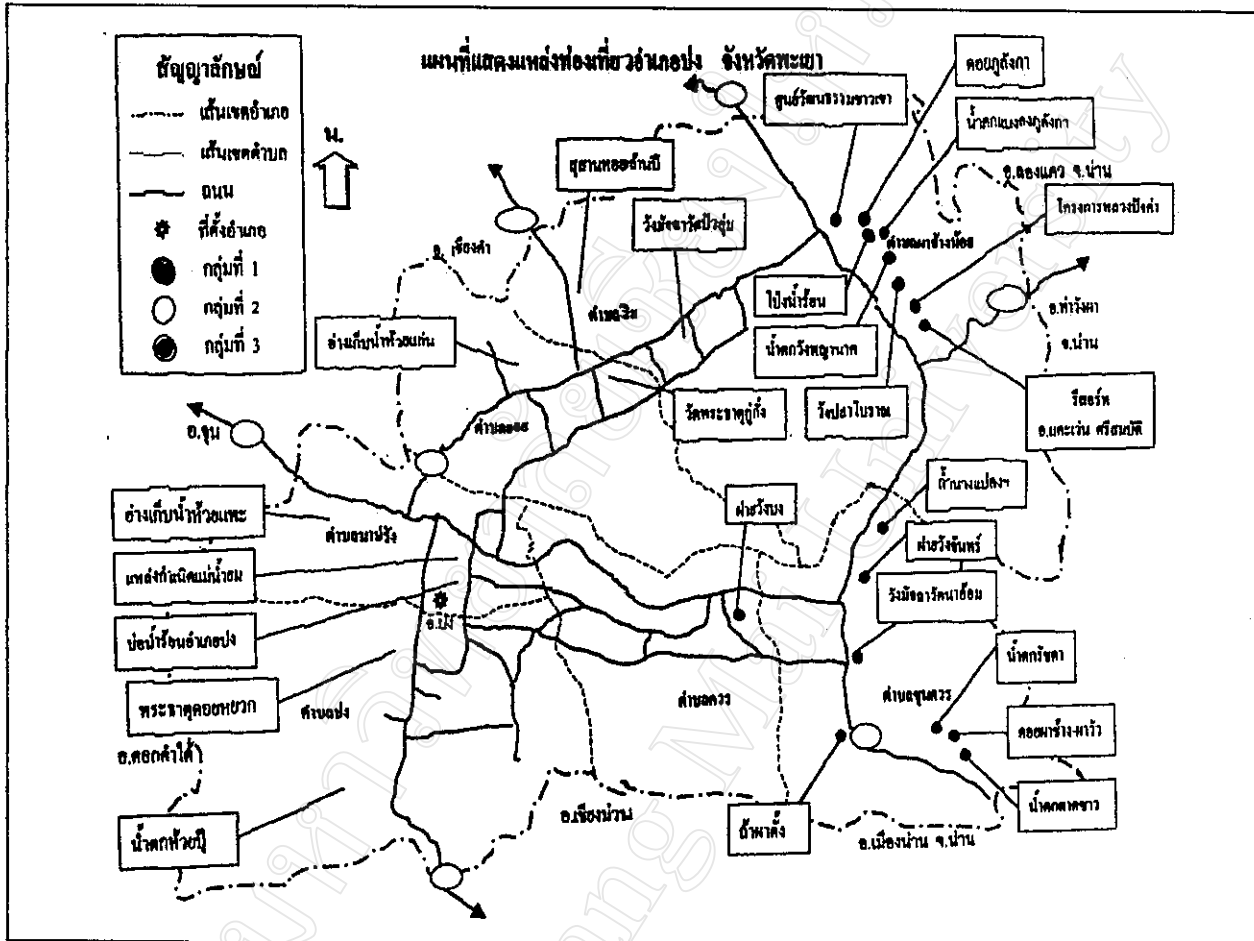
1 โรงพยาบาลขนาด 30 เตียง	จำนวน 1 แห่ง
2 สาธารณสุขประจำอำเภอ	จำนวน 1 แห่ง
3 สาธารณสุขชุมชน	จำนวน 8 แห่ง
4 สถานีอนามัย	จำนวน 11 แห่ง

7.3 สถานที่ท่องเที่ยว

อำเภอป่งมีสถานที่ท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมและธรรมชาติที่สวยงามน่าสนใจ

1. วัดพระธาตุคอกยหวก ตั้งอยู่บ้านหนูน หมู่ที่ 6 ตำบลป่ง ห่างจากที่ว่าการอำเภอป่ง ประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นปูชนียสถานที่สำคัญเป็นที่บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า คือ พระเกษาและพระอัฐจักษุ (กระดูกริมตาขวา) เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่มีคุณค่าทางวัฒนธรรม ถือว่าเป็นสิ่งคู่บ้านคู่เมืองของอำเภอป่ง และเป็นทีเคารพบูชาของประชาชนชาวอำเภอป่งสืบต่อมา ทุกปีในวันวิสาขบูชา ประชาชนชาวอำเภอป่งทุกหมู่เหล่าจะพร้อมใจกันจัดงานนมัสการพระธาตุคอกยหวกขึ้น เพื่อสักการะองค์พระธาตุ

2. ถ้ำผาตั้ง ตั้งอยู่บ้านผาตั้ง หมู่ที่ 6 ตำบลขุนควน
3. น้ำตกภูถ้ำงา และถ้ำภูถ้ำงา ตั้งอยู่ที่ตำบลผาซำน้อย
4. ทะเลหมอก ที่ลานพญาหาญ ในหุบเข้าน้ำห้วยเฟื่อง ตำบลผาซำน้อย
5. น้ำตกตาชชาวา ตั้งอยู่บ้านแม่จิวะ หมู่ที่ 10 ตำบลปลง

ภาพที่ 7 แผนที่แสดงแหล่งท่องเที่ยวอำเภอปาง จังหวัดพะเยา ที่มา : สำนักงานการศึกษา อำเภอปาง

อำเภอปาง ลักษณะภูมิประเทศทั่วไปเป็นภูเขาและป่าไม้ล้อมรอบพื้นที่อยู่ทุกด้าน พื้นที่ราบ มีลักษณะคล้ายท้องกระทะ เป็นแห่ง ๆ สำหรับการทำนาทำไร่ตามเชิงเขา พื้นที่ของอำเภอ มีความสูงจากระดับน้ำทะเล ระหว่าง 200 - 1,000 เมตร ส่วนที่เป็นที่ราบมีความสูงจากระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 416 เมตรมีพื้นที่ประมาณ 1,783.452 ตารางกิโลเมตร มีลำน้ำที่ใช้เพื่อการเกษตรไหลตลอดปี คือลำน้ำจิม และลำน้ำควน อำเภอปางมีพื้นที่ที่มีป่าไม้และภูเขามาก มีลำห้วยผ่านหมู่บ้านหลายสาย ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน พืชที่สำคัญได้แก่ ข้าว ข้าวโพด ถั่วลิสง ยาสูบ การคมนาคมระหว่างอำเภอปางถึงจังหวัดพะเยา ใช้ทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 1091 สายปาง - จุน - ดอกคำใต้ - พะเยา ระยะทางประมาณ 79 กิโลเมตร การคมนาคมภายในอำเภอปางมีถนน

ลาตาย และถนนถูกรัง สามารถติดต่อระหว่างตำบล หมู่บ้าน ได้โดยสะดวก ประชากร ปี 2540 มีทั้งสิ้น 52,396 คน การปกครองแบ่งการปกครองออกเป็น 6 ตำบล 77 หมู่บ้าน ได้แก่

1. ตำบลปง
2. ตำบลนาปรัง
3. ตำบลออย
4. ตำบลจิม
5. ตำบลผาช้างน้อย
6. ตำบลควน

(อำเภอปง, ม.ป.ป.)

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University